

صورتجلسه کمیسیون گردشگری
اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی خراسان رضوی

تعداد صفحات: ۶

تاریخ برگزاری ۱۴۰۰/۱۰/۰۹

شماره جلسه: ۶

رئیس جلسه: آقای علیزاده قناد دبیر جلسه: آقای هاشمی ساعت شروع ۱۰:۳۰ ساعت خاتمه: ۱۲:۳۰

دستور کار جلسه:

- ۱- طرح مسائل مرتبط با صدور روادید درمان، رایزنان سلامت و سایر مسائل مرتبط با ورود گردشگر خارجی
- ۲- بررسی ضرورت توسعه زیر ساخت های گردشگری در استان

نشست کمیسیون گردشگری اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی خراسان رضوی روز پنج شنبه مورخه ۱۴۰۰/۱۰/۰۹ ساعت ۱۰:۳۰ با حضور ریاست محترم اتاق، رئیس محترم نمایندگی وزارت امور خارجه در شمال و شرق کشور و اعضای محترم کمیسیون گردشگری در محل ساختمان شماره ۱ اتاق بازرگانی برگزار شد.

✓ مهندس شافعی، رئیس اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران

- عرصه سیاستگذاری کشورمان عمدتاً صنعت گردشگری را یک ظرفیت تزئینی تلقی می کند و آن را یک پتانسیل عمیق برای کمک به توسعه و تعالی اقتصاد نمی داند. این امر باعث شده تا سهم و نقشی که گردشگری در توسعه اقتصادی بسیاری از کشورهای جهان ایفا نموده، برای ایران محقق نشود. یک مصداق این بحث را می توان در بودجه ۱۴۰۱ مشاهده نمود. از طرفی، اگر فعالان این صنعت، امروز به رویه های قانونی، بروکراسی اداری، ضعف زیرساخت ها و عدم حمایت ها منتقد هستند، بخشی از آن متوجه همین نگاه غلط به این بخش است.
- گردشگری را علاوه بر رویکردهای اقتصادی باید یک فرصت مغتنم برای تبادل فرهنگی تلقی کنیم، نه آنکه به چشم تهاجم فرهنگی تفسیرش نماییم.
- یکی از بزرگترین چالش های فضای کسب و کار کشور این است که مسئولیت هایی به اقتضای شرایط، میان افراد و دستگاه ها توزیع می شود اما آن فرد یا نهادی که باید پاسخگوی غایی مسائل باشد، مشخص نمی گردد و نتیجه آن است که بخش خصوصی در روند مطالبه گری مستمرا میان نهادهای متولی پاس می خورد.
- در حوزه گردشگری سلامت، مزیت های فراوانی داریم، از پزشکان و کادر درمان ماهر و توانمند تا هزینه های مقبول در قیاس با دیگر سیستم های درمانی جهان، اما چطور می توان ایران را به عنوان یک مقصد ایده آل برای گردشگری سلامت تبلیغ کرد در حالی که آلودگی هوا، محصولات غذایی و کشاورزی بعضاً فاقد استاندارد، حمل و نقل فرسوده و... چالش هایی برای سلامت مردم همین کشور به شمار می آیند. با این اوصاف باید بپذیریم که زیرساخت های ما همپای ظرفیت هایمان توسعه نیافته اند و همین خود یک چالش خلق می کند.
- در بخش گردشگری سلامت، همواره دغدغه جولان دلالان و سودجویان وجود داشته اما خوشحالیم که امروز تشکل های حرفه ای به این حوزه ورود کرده و تلاش دارند تا فضای موجود در این بخش را ساماندهی نموده و قانونمند سازند.
- رویکرد وزارت امور خارجه و همراهی این نهاد در مشارکت طلبی از بخش خصوصی مثبت می باشد. کمیته مشترکی با حضور نمایندگان وزارتخانه های امور خارجه، صمت و اتاق ایران در حال شکل گیری می باشد.
- صنعت گردشگری یک ظرفیت شاخص برای ما به شمار می آید تا آن نگرش های غلطی که محصول جوسازی های رسانه ای است را در سطح بین المللی، اصلاح کنیم. اغلب گردشگرانی که به کشورمان سفر می کنند، در تعامل با این جامعه ایرانی، تجربه بسیاری متفاوتی در

تعداد صفحات: ۶
تاریخ برگزاری: ۱۴۰۰/۱۰/۰۹
شماره جلسه: ۶

صور تجلسه کمیسیون گردشگری
اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی خراسان رضوی

رئیس جلسه: **آقای علیزاده قناد** دبیر جلسه: **آقای هاشمی** ساعت شروع: ۱۰:۳۰ ساعت خاتمه: ۱۲:۳۰

قیاس با ذهنیت‌های پیشین خود دارند و آن را به هموطنان خود نیز منتقل می‌کنند. از این حیث باید هر گردشگر را یک سفیر فرهنگی تلقی کنیم و این پتانسیل ارزشمند را مغتنم بدانیم.

✓ **علی اکبر علیزاده قناد، رئیس کمیسیون گردشگری اتاق بازرگانی خراسان رضوی**

- عدم هماهنگی بین وزارت بهداشت و وزارت میراث فرهنگی باعث شده تا افرادی که در بخش گردشگری سلامت به مدد اخذ مجوزها، فعالیت قانونی دارند در قیاس با سودجویان، مشکلات بیشتری را تجربه کنند.
- باید رسانه‌های دولتی و سفارتخانه‌های ما در اقصی نقاط جهان به این مهم کمک کنند و ظرفیت‌های گردشگری ایران را معرفی نمایند.
- در حال حاضر علی رغم کیفیت بالای خدمات پزشکی در ایران، درآمد و هزینه‌های این خدمات برای گردشگران خارجی ارزان است و این موضوع به واسطه تبلیغات ضعیف در این بخش می‌باشد که باعث شده تا جایگاه ما در بازار منطقه در قواره داشته‌هایمان نباشد.
- علی رغم وجود حدود هزار بیمارستان خصوصی در کشور، درآمد گردشگری سلامت برای ایران تنها حدود یک میلیارد دلار در سال بوده و این در حالی است که اردن با داشتن فقط ۸۰ بیمارستان خصوصی و دولتی، درآمد خود را به حدود ۴ میلیارد دلار در سال ارتقا داده است. در دویی نیز با ایجاد شهرک‌های سلامت، بحث جذب گردشگر این حوزه به صورت جدی پیگیری می‌شود.
- گردشگری سلامت صنعت پردرآمدی است، چرا که هر مسافر حدود ۵ تا ۱۵ هزار دلار در کشور مقصد هزینه می‌کند و این مبلغ در ایران به طور میانگین حدود ۲ هزار دلار است که بخش عمده آن مربوط به خدمات هتلینگ و ایاب و ذهاب می‌شود.
- کشورهای عراق، افغانستان، آذربایجان، پاکستان، عمان، بحرین کویت، ترکمنستان و هند، بهترین گزینه‌ها برای برنامه هدف گردشگری سلامت ایران هستند. از این میان، افغانستان و عراق بیشترین گردشگران سلامت کشور ما را تشکیل می‌دهند.

✓ **محمد بهشتی منفرد، رئیس نمایندگی وزارت امور خارجه در شمال و شرق کشور**

- تاکنون جلسات مختلفی با وزرای گردشگری و بهداشت و درمان برگزار شده است و حمایت‌های ویژه‌ای در حوزه‌های گردشگری سلامتی و زیارتی در دستور کار قرار دارد. امیدواریم در آینده نتایج برگزاری چنین جلساتی را در بخش‌های عملیاتی شاهد باشیم.
- سفر رئیس جمهوری ایران به تاجیکستان و ترکمنستان باعث شد تا مباحث کاربردی خوبی با همسایگانمان مطرح شود و قطعاً بیشترین بهره‌برداری را از اثرات این سفرها، استان خراسان رضوی کسب خواهد کرد.
- رویکرد وزارت خارجه به عنوان دستگاه سیاست خارجی در دوره فعلی تنها متمرکز بر مباحث سیاست خارجی نبوده و تعاملات اقتصادی نیز به جد در اولویت ما قرار دارد و در حد توان و اختیارات خود نیز به این موضوع کمک می‌کنیم.
- پرواز کراچی-مشهد و لاهور-مشهد را هفته دیگر شاهد خواهیم بود و پرواز از عمان به مشهد نیز از مطالبات به حق بخش خصوصی بوده که تلاش داریم آن را با مقامات عمانی مطرح کنیم و در این حوزه آمادگی لازم از سوی ایران فراهم است.
- وزارت امور خارجه هیچ‌گونه محدودیتی را برای توسعه گردشگری ایجاد نخواهد کرد و تا حد امکان به توسعه این ظرفیت کمک می‌نماید. آماده هستیم تا در بحث استقرار رایزنان سلامت در سفارتخانه‌های ایران، همکاری لازم را به عمل آوریم. نمایندگان بخش خصوصی در کشورهای هدف باید تبلیغات لازم را جهت شناسایی و معرفی جاذبه‌های گردشگری داشته باشند. آمادگی همکاری کامل خود را با بخش خصوصی در حوزه گردشگری اعلام می‌کنیم.

✓ مژگان ثابت تیموری، نایب رئیس کمیسیون گردشگری خراسان رضوی

- بدنه این کمیسیون از صنوف مختلفی که هر کدام به نوعی با این حوزه در ارتباط هستند، تشکیل شده است و یکی از کمیته های فعال آن نیز در حوزه گردشگری سلامت می باشد که توانسته ظرفیت های خوبی را عملیاتی کند.
- دغدغه ما صرفا بر جذب گردشگر در حوزه سلامت و خدمات پزشکی نیست، بلکه دوره نقاهت پس از درمان های پزشکی از مهم ترین موضوعاتی می باشد که باید مدنظر قرار بگیرد و پتانسیل ها و زیرساخت های کافی برای آن فراهم شود.
- پژوهشکده جهاد دانشگاهی مطالعاتی جدی در حوزه گردشگری سلامت داشته و از میان مولفه های مختلف، بحث ورود به بازاریابی گردشگری سلامت را یک ضرورت برای رشد آن می داند.
- تسهیل صدور روادید گردشگری سلامت از دیگر موضوعاتی است که باید از سوی وزارت امور خارجه با مساعدت بیشتری پیگیری شود.
- یکی از ضعف هایی که باعث شده تا پتانسیل های گردشگری در ایران به میزان کافی معرفی نشوند، فقدان یک بسته تبلیغاتی کارآمد است که با نگاهی به علایق و سلیق جامعه هدف، این ظرفیت ها را ارائه می کند. سفارتخانه های کشورمان بستر خوبی برای ارائه بخشی از این ظرفیت ها هستند، چنانکه در مراکز مشابه دیگر کشورها نیز شاهد ارائه معرفی حتی از کوچکترین پتانسیل هایشان هستیم.

✓ ناصر غفران، دبیر انجمن حرفه ای گردشگری سلامت خراسان رضوی

- هماهنگی در سیاست گذاری، برنامه ریزی به استناد مقررات و قوانین طرفین، تقسیم کار تخصصی هر دستگاه، ایجاد وحدت رویه در مدیریت گردشگری سلامت، ایجاد هماهنگی بین مراکز درمانی دارای مجوز و شرکت های خدمات مسافرتی به عنوان بازوان اجرایی اصلی گردشگری سلامت از جمله ضرورت هایی هستند که تحقق آن ها می تواند تعالی این بخش را رقم بزند.
- عدم هماهنگی در سیاستگذاری و برنامه ریزی از جانب دستگاه های متولی در این بخش، فقدان تقسیم کار مناسب و تخصص بین دستگاه های متولی و ایجاد تداخل کاری و عدم وحدت رویه در ساختارهای اجرایی از چالش های مهم گردشگری سلامت به شمار می آید.
- به منظور ایجاد هماهنگی بیشتر میان همه ارکان دولتی و خصوصی فعال در این حوزه تقاضا داریم تا زمینه ای فراهم شود که هر تصمیم ماخوذه برای این حوزه در کارگروه تخصصی گردشگری سلامت که با پیگیری استانداری خراسان رضوی برگزار می شود، بررسی گردد و با هماهنگی کامل میان همه ذی نفعان، به مرحله اجرا درآید.
- استقرار رایزنان سلامت در سفارتخانه های کشورهای هدف گردشگری سلامت و ایجاد ارتباط میان فعالان این صنعت در دو کشور هدف و مقصد به منظور تسهیل در فرآیندسازی (از سوی میراث فرهنگی)، ایجاد میز خدمت کنسولی به منظور پیگیری مشکلات احتمالی و تسهیل در روند صدور ویزا، ارائه خدمات کنسولی و ... (از جانب وزارت امور خارجه)، راهبری بیماران بین المللی (شرکت های گردشگری سلامت) با نظارت میراث فرهنگی و درمان آن ها (در بیمارستان های دارای مجوز) با نظارت وزارت بهداشت از جمله ضرورت هایی هستند که یک تقسیم کار مناسب و تخصصی را میان دستگاه های متولی ایجاد نموده و از تداخلات کاری جلوگیری می کنند.

✓ حسین نیکونام، رئیس انجمن حرفه ای گردشگری سلامت استان

- استاندارد ملی صنعت گردشگری سلامت یکی از موضوعاتی بود که با همکاری سازمان استاندارد کشور در دستور کار قرار گرفت. در واقع این مهم با همکاری جامعه گردشگری سلامت تصویب شد و در حال حاضر مراحل اداری آن برای تصویب نهایی طی می شود.

تعداد صفحات: ۶
تاریخ برگزاری: ۱۴۰۰/۱۰/۰۹
شماره جلسه: ۶

صورتجلسه کمیسیون گردشگری
اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی خراسان رضوی

رئیس جلسه: آقای علیزاده قناد دبیر جلسه: آقای هاشمی ساعت شروع: ۱۰:۳۰ ساعت خاتمه: ۱۲:۳۰

- اگر نهادهای متولی از فعالان این حوزه که دارای مجوز هستند، حمایت کافی به عمل آورند، قادر خواهیم بود تا ظرفیت مذکور را در همه کشورهای هدفمان (۲۱ کشور) برای جذب گردشگر فعال کنیم. در حال حاضر تعاملات خوبی با عراق داریم و با پاکستان نیز در حال رایزنی هستیم.
- جلساتی را با دانشگاه علوم پزشکی و اداره کل میراث فرهنگی استان داشتیم و با مذاکرات صورت گرفته مقرر شد تا شرکت های گردشگری سلامت یک پزشک یا کادر درمانی را که مورد تایید دانشگاه علوم پزشکی است، به این مرجع معرفی کنند و دانشگاه نیز تمامی شرکت های معتبر را به مراکز درمانی معرفی نماید. دانشگاه علوم پزشکی همچنین قول مساعد داد تا به منظور ساماندهی حوزه گردشگری سلامت و حذف دلالتان از این بخش، به غیر از شرکت ها، از جای دیگری بیماری را پذیرش نکنند مگر در موارد اورژانسی.

✓ **بهرروز جعفر آبادی، جانشین مدیریت گردشگری سلامت دانشگاه علوم پزشکی مشهد**

- کشورهای بزرگ دنیا که در حوزه گردشگری سلامت موفق هستند، خدمات و امکانات رفاهی بالایی به گردشگران سلامت ارائه می کنند و با تکمیل زیرساخت های خود حالا بر موضوع اخلاق پزشکی تمرکز پیدا کرده اند و به ارتقای کیفیت خدمات در این بخش مشغول هستند. پیش از شیوع کرونا گردشگران سلامت از ۷۹ کشور به مشهد سفر کرده اند که این رقم در سال جاری به دلیل شرایط کرونا به ۵۶ کشور تنزل پیدا کرده است.
- یکی از دلایل عمده ای که باعث شده تا نتوانیم در این بخش گردشگر کافی جذب کنیم، عدم معرفی ظرفیت ها و توانمندی های ایران در حوزه گردشگری سلامت است. قطعاً تمرکز بر این مهم می تواند اثرات بسیار مطلوبی را در این بخش رقم بزند.

✓ **فریدالدین عطار، مدیر هدینگ گردشگری تارا**

- متأسفانه ناهماهنگی موجود در حوزه گردشگری سلامت ناشی از آن است که تقسیم وظایف در این حوزه دقیق، صحیح و حرفه ای نیست. حوزه ارائه خدمات پزشکی با وزارت بهداشت، درمان و علوم پزشکی است و به هیچ حوزه دیگری ارتباط ندارد. نکته مهم تر آنکه تبلیغات و بازاریابی بر ذمه کادر درمان و پزشکان نیست بلکه این وظیفه مهم به بخش خصوصی واگذار شده و اگر این بخش از ظرفیت های کافی برخوردار نباشد، قطعاً توفیقی حاصل نخواهد شد. خدمات حوزه گردشگری سلامت به مثابه زنجیره ای در پیوند با هم هستند و هر نوع تداخل عملکرد یا ایجاد ناکارآمدی برای یک حوزه، کل این ظرفیت را تحت الشعاع قرار می دهد.
- شرکت ها در خارج از کشور می توانند ظرف ۴۸ ساعت، مجوز همکاری و فعالیت با هر بیمارستانی اخذ کنند اما در ایران عکس این موضوع صادق است. انعقاد قرارداد با بیمارستان های شهر مشهد بسیار دشوار بوده و علی رغم آنکه شرکت ها از سازمان میراث فرهنگی مجوز دارند اما در مسیر کار خود هم از جانب وزارت بهداشت و هم از سوی بیمارستان ها با بی مهری مواجه می شوند. اگر قرار است ظرفیت ها در این بخش ساماندهی شود و دست دلالتان کوتاه گردد، باید بخش خصوصی دارای مجوز به اعتبار شناخته شود.
- گردشگران سلامت ترجیح می دهند، ترکیه را انتخاب اول خود قرار دهند چون رویه ها آسانتر و زیرساخت ها فراهم تر است. جالب اینجاست که ترکیه خود پزشکان ایرانی را در منطقه به اعتبار می شناسد.

✓ **هاشمی، مدیر شرکت حمل و نقل ریلی رجا در خراسان**

- ایران یکی از ارزان ترین سیستم های حمل و نقل ریلی جهان را دارد. اگر شبکه ریلی کشور در مسیر توسعه زیرساختی خود تا عراق امتداد پیدا کند، می توان از این ظرفیت برای انتقال گردشگر سلامت بهره برد و شرکت های حمل و نقل ریلی هم از این پتانسیل سود

تعداد صفحات: ۶
تاریخ برگزاری: ۱۴۰۰/۱۰/۰۹
شماره جلسه: ۶

صور تجلسه کمیسیون گردشگری
اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی خراسان رضوی

رئیس جلسه: آقای علیزاده قناد دبیر جلسه: آقای هاشمی ساعت شروع ۱۰:۳۰ ساعت خاتمه: ۱۲:۳۰

مطلوبی کسب می کنند. خوشبختانه در حوزه شمال شرق و کشور ترکمنستان، خط ریلی وجود دارد اما تقریباً حوزه مسافربری تعطیل است. شاید اگر این حوزه فعال شود، بتوان از این مسیر نیز گردشگر سلامت جذب نمود.

✓ پروین دلیری، رئیس و مدیرعامل دهکده گردشگری و سلامت طرقله

- در حوزه گردشگری سلامت صرفاً نباید بر بحث درمان متمرکز شویم چون ظرفیت های متعدد دیگری هم در این حوزه وجود دارد که باید به موازات مسئله درمان، مورد توجه قرار بگیرند. کشورهای موفق در حوزه گردشگری سلامت در بسته های پیشنهادی شان، مراکز تفریحی و جاذبه های دیدنی را هم تعریف کرده اند تا از ظرفیت حضور گردشگر درمان، حداکثر استفاده صورت بگیرد. این موضوع در کشور ما مورد غفلت بوده و باید در زنجیره خدمات این حوزه دیده شود.
- مکرر اعلام می شود که ایران در زمره ۱۰ کشور برتر به لحاظ ظرفیت های گردشگری است اما متأسفانه هیچ گاه از این پتانسیل ها به شایستگی بهره گرفته نشد. این مسئله حتی اثراتی مثل افت جذب گردشگر را در پی خواهد داشت. قطعاً مقاصد برای گردشگران مطلوب هستند که زنجیره گسترده تری از خدمات درمانی، تفریحی و گردشگری ارائه کنند. حتی اگر بهترین پزشکان را هم در اختیار داشته باشیم، باز با وجود ضعف در زیرساخت ها نمی توانیم نتایج کافی و مطلوب را کسب کنیم.
- دومی برنامه ریزی خوبی را در حوزه گردشگری اتخاذ کرده و در بحث گردشگری سلامت دست به ایجاد شهرک هایی زده که مجموعه کاملی از خدمات را در اختیار مخاطبان می گذارند و تمام نیازهای گردشگر در آن ها لحاظ شده است.

✓ حسین نمائی، قائم مقام شرکت خدمات مسافرتی آتی

- ما از مشکل تبلیغات برای ظرفیت های گردشگری مان رنج می بریم. شاید بخش خصوصی در بعضی حوزه ها بتواند مخارجی برای خود در حوزه بازاریابی و تبلیغات تعریف کند اما در بخش آژانس های مسافرتی چنین امکانی وجود ندارد و تامین مالی بسیار دشوار است. از این منظر باید دولت حمایت هایی را از فعالان این حوزه صورت دهد.
- هر چند که تخصص کادر درمانی در حوزه گردشگری سلامت ایران، حرف اول را می زند اما سوال اینجاست که امکانات لجستیکی و دستگاه های پزشکی در کشور ما در چه سطحی هستند چون گردشگران سلامت به تجهیزات پزشکی توجه ویژه ای دارند و مطالبه آن ها استفاده از جدیدترین امکانات روز دنیا برای خدمات این حوزه می باشد.
- گردشگری سلامت یک حوزه حساس است و تبلیغات و اتفاقات مخرب می تواند تمام تلاش ها و ظرفیت های این حوزه را تحت الشعاع خود قرار دهد. از این حیث هم نیازمند نظارت های بیشتر و هم فراهم سازی امکانات تبلیغاتی موثرتر هستیم.

مصوبات:

- مقرر شد مسائل اعضا در حوزه امور خارجه طی مکاتبه ای به نمایندگی وزارت امور خارجه در شمال و شرق کشور منعکس شود.

صورتجلسه کمیسیون گردشگری
اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی خراسان رضوی

تعداد صفحات: ۶

تاریخ برگزاری ۱۴۰۰/۱۰/۰۹

شماره جلسه: ۶

رئیس جلسه: آقای علیزاده قناد دبیر جلسه: آقای هاشمی ساعت شروع ۱۰:۳۰ ساعت خاتمه: ۱۲:۳۰

حاضرین جلسه:

آقایان:

شافعی - بهشتی منفرد - علیزاده قناد - قربانی - علیرضا هاشمی - وحیدی - عطار - محرابی - نیکونام - نیک اقشار - مهینی - ولی زاده - داغستانی - بازوبندی - غفران - آجیلیان - نمائی - کاظمیان - سید محمدرضا هاشمی - فلکی

خانمها

ثابت تیموری - شاه ولایتی - دلیری - آستانی - گل خطمی - منوچهری - آزاد